

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cap. XI. Agitur contra eos, qui à frequentiori abstinent celebratione,
diversaque exinde provenientia mala proponu[n]tur

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

paratus sit ad celebrandum. Nec differt ab hoc multum, modus ille quo vivebat S. Franciscus de Sales, docebatque omnes Sacerdotis actiones ita debere esse constitutas, ut sint quaedam ad Missam præparationes, & ad illam semper directæ. *Phos. in ejus vita comp.*

Tandem monet S. Augustinus: *Providete, ne lingua loquendo, qua vocat de cælo Filium Dei, contra Dominum loquatur, & ne manus, que intinguntur in sanguine Christi polluantur in sanguine peccati.*

Caput Undecimum.

Agitur contra eos qui à frequentiori abstinent celebratione, diversa que exinde provenientia mala proponuntur.

Si verū sit, prout est extra omne dubiū, quin sit tale, quod è frequenti ad altare accessu, summa illa, superioribus capitibus enarrata proveniant bona, ac commoda, capere nequeo, quænam causâ sit, quod plures Sacerdotes aversionem quandam præ se ferant à quotidiana celebratione: Omnibus notissimus est aphorismus ille; *Omnis nauseatio mala, panis autem pessima.* Sinistra valde omen est, dum quis in gravi aliqua indi-

Cc 5

spoli-

spositione inter omnes alios cibos , pan
 averfatur qui vitæ nostræ primarium solet
 debet esse sustentaculum : *Firmamentum*
nis. Indicium quoque exigui in Spiritu pro
 ctus est, abhorrere ab austeritatibus com
 ralibus, ab internis mortificationibus, aut
 facere eleëmofynas, parvi pendere orat
 nem, sacras peregrinationes, & hujus
 pietatis exercitia; verùm signum ultra
 modum pessimum est, si anima aliqua
 re incipiat ac nauseare tremendum illud
 ficium ac augustissimum Sacramentum
 quo cum admiratione sancta canit Ecclesi
*O quam suavis est Domine Spiritus tuus, qu
 ut dulcedinem tuam in filios demonstras, prout
 suavissimo de cœlo prestita, esurientes repleris
 bonis.* Quod si quis à quotidianis hamill
 mis absteineat conviviiis, crediderim illi
 ne, cum sanitatis detrimento gravatis
 machus, at vero in pane hoc cœlesti, qu
 tidie sumpto, in calice Domini indies
 to, nullum hujusmodi subest periculum
 gravedinis, aut ebrietatis ulliusve
 incommodi, siquidem, *hac ebrietate
 non titubat, sed resurgit, animus non confu
 ditur, sed consecratur, prout affecit
 Ambrosius, etenim, mens impletur gratia
 Et futura glorie nobis pignus datur.*

ergo tanta repugnancia, tanta aversio? Si nobis
 consignata foret clavis magni alicujus the-
 sauri, hujusque proprietarius Dominus ac
 patronus, in nostra reliquisset potestate pro-
 hibitu utendi divitiis istis, quis crederet ullum
 repertum iri adeo iudicio prudentiaque de-
 stitutum, qui tam optatam, & se, suosque
 omitteret, negligeretve, ditandi occasionem?
 Et tamen certum est, docetque ipsa fides, in
 sacrificio illo incruentio omnes Paradisi the-
 sauros contineri: *In quo sunt omnes Thesauri*
sapientia, & scientia Dei, quomodo non etiam
omnia cum illo nobis donavit? Penes nos
 stat ex illo ditare nos ipsos, omnesque fideles,
 idque summa cum facilitate, eximiaque san-
 ctissimæ Trinitatis complacentia; qua propter
 summè admirandum est reperiri sacerdotes
 hæc omnia non curantes, ast ob quandam
 repugnantiam desistere ab accessu ad altare.
 Si hujusmodi Presbyteri auro illo, plurimo-
 rum possent sublevare paupertatem, id est
 tollere difficultates solari angustias, abster-
 gere mætores, & hoc ipsum intermitterent,
 cur cum S. Ambrosio dicere non possem, *si nō*
parvisti, occidisti? Si celebrando, quod idem
 est dicere, ac aperiendo cœleste ararium, re-
 parare, prævenire, ac avertere possitis tanta
 mala publica, ac privata; si dispensare, ac di-

tribuere possitis tam innumerabili multitudine
 ni, copiosas adeo gratias cœlestes, idq; ab
 magna vestra molestia aut incommodo, & nu-
 lo prorsus detrimento, imo econtra maxime
 proprio cū emolumēto, cur contra Dei volun-
 tatem, & vestro cum dispendio, adeo elin-
 vari? Nec est, quod quis mihi opponat: *Quis
 ascendet in cœlū, id est Christū deducere?* Res-
 pōdet enim S. Paulus, aliquoties rapto
 cœlū, *Rom. 10. v. 8.* quod, *propè est verbum
 tuo, & in corde tuo.* Quatuor tantū, cum in-
 tione verborum prolatione à vobis facta
 tiū Paradisi aperitur, promptissimeq; delib-
 is, in quos sunt omnes thesauri, ut illos in ter-
 les dispenferis, & ante omnes vos ipsos dicens.

Horrescat sane, quicumq; confidat de-
 mna, quæ fidelibus cunctis, universaq; ad-
 veniunt Ecclesiæ, quorū omnium nos sumus
 causa, per nostram, in celebrando missæ, neg-
 gentem Socordiam. Quam nota est omnibus
 tam parum est perpensa, pondereque sancti-
 ri librata magna illa Venerabilis Bedæ præ-
 statio: *de Missa s. cris. Sacerdos non legitime
 peditus, celebrare omittens, quantum in se
 privat Sanctissimam Trinitatem laudat, & gra-
 ria, Angelos lætitia, peccatores venia, iustos in
 sidio & gratia, in Purgatorio existentes in
 gerio, Ecclesiam spiritali Christi beneficia.*

seipsum medicina & remedio. Quodnam hoc est mysterium panem Eucharisticū denominari panem intellectualem? *Cibavit illos panem, & intellectus?* Ut nimirum intellectum nostrum, omnesq; cognitionis nostræ vires exeramus, ad perspicienda ac penetranda commoda, fructus ac utilitates, quæ ex tanto mysterio nobis ipsis in particulari, ac deinde bono comūni Ecclesiæ universalis obveniunt.

Quale in cælo Empyreo resultat gaudium, quanta gloria, præsertim in Angelis, qui æque gaudent in Ecclesia Triumphante, ac nos in Militante, imo profectibus nostris intime cōgaudent, & aggratulantur, prout superius sufficienter demonstratum est! Si enim sacrificium istud tremendum sit basis ac sustentaculum Christianismi, fidei, ac Religionis Catholicæ, si sit impetratorium, & satisfactorium, nosq; elevati simus tam sublime ministerium, ut illo summa cura ac sollicitudine pro Ecclesia & populo fungeremur, quomodo possibile est, nos non percipere tantam damna, ac incommoda gravissima, quæ per nostram inertiam, ac negligentiam inde resultant, bonaque quibus defraudamus & nos, & alios? Si videamus omnifermè momento continuis nostris irritari peccatis divinam justitiam ad puniendū mundum flagellis famis,

famis, pestis, belli, terræ motuum, & huiusmodi aliorum inauspicatorum eventuum, si videamus ipsum fulmine armatum ad percutiendum humanum genus, & nos paratissimos ad occurrendum ei, placandam, & sustinendam iustissimam indignationem ipsius propitiatorio hoc holocausto? Quot annis, quæ in vita sua maximis nos affecerunt beneficiis, ac de quarum temporali substantia vivimus & sustentamur, Dei carentes visum suspirant, clamant, obtestantur, ut eorum peccatis, ac intollerabilibus flammis percutiamur, mediante satisfactorio illo sacrificio quædam liberari? Idololatria, Atheismus, Hæresis, schisma, quæ fidem Catholicam & Ecclesiam quodammodo eviscerant, jam diu forte desissent, si nos sæpius, ac majori attentione & preparatione celebrassemus? Nunquid timere possumus, ne merito contra nos conqueratur Ecclesia, dicatque: *Filios enutrivit & exaudivit; ipsi autem spreverunt me.* Quis fidelium supplicas in signatura gratiæ curabit subire, si nos sacerdotes, id non faciamus nostris Missis?

S. Petrus Damianus Cardinalis, ad hanc unam aliam eximiam pro celebrantibus nostris utilitatem, *lib. 2. Ep. 11.* atque ob eandem

monet Desiderium Cardinalem S. Cæcilie, ut frequens esset in sacrificando: *Ut colubrum hunc (de Damone loquitur) valeas efficaciter rumpere, sacrificii salutaris hostiam satage frequenter asferre, ut dum ora tua Christi perspexerit cruore rubentia, territus contremiscat, presto diffugiat & Sacramento quo captivatus est, propius accedere non presumat.*

Excusant se multi, ideo frequentius non celebrare, ob majorem reverentiam, & ne se Deo nimis reddant familiares, quibus ad hoc excellenter respondet Gilbertus Abbas: *Bonum quidem (scribit) desiderare Dominum, sed habere & frui melius. & cum non habes manducare, sed melius manducare; si enim potes absentem amare, quanto magis cum adest. Potest equidem in favorem illorum adferri aliquid, quod de sancto Francisco Assisinate legitur, illum nimirum in suis non laudasse quotidianam celebrationem, ne forte nimia frequentia necessaria deficeret, aut interpesceret devotio, nec debito cum fructu infinitorum tanti sacrificii meritorum fierent participes: Hocque ipsum motivum fuit, quominus sanctus ille sacrum unquam Presbyteratus suscepit ordinem: *Ne propter (ecce causam) quotidianam celebrandi consuetudinem tanti mysterii debita reverentia (quam in*
hac*

hac epistola anxius inculcat, & tantopere commendat) paulatim declinet, & in sacrificantibus fervor tanto altari dignus, quantum sper teperet, quod & ipsum retraxit, omnino repulit à sacris Presbyteratus ordinibus suscipiendis: in opuscul. s. Fran. Laudat Sacerdotem æternus in Francisco, tanquam filio humilitatis illud consilium, illius autem non approbat executionem insigni miraculo, in S. Bonaventura, dignissimo tanti Patriarchæ discipulo demonstrato; existimabat se, sanctum ille, indignum, ut omni die celebraret, adeoque interdum abstinere; quodam autem mane, dum similiter sese subtraxisset ab incruento sacrificio, particula quædam subtracta, fuit facti Sacerdoti, ac Angeli ministerio delata ad os humilis Bonaventuræ, quo facto interiorius monitus fuit, magis placere Deo cum pietate, reverentia, ac devotione frequentare illud mysterium, quam ex motivo humilitatis ac indignitatis abstinere. Neque etiam eò tendit prohibitio ac præceptum Francisci; dicit enim: *Quandounque venerint Missam celebrare, pure, & sanctè faciant, cum reverentia.* Ex quibus verbis plane colligitur, quod si celebrans dignè ac convenienter sit præparatus quotidie, à quotidiana celebratione alienum sese non debeat demonstrare.

trare. Ipsemet Christus Salvator noster, quodam die colloquens Beata Margaritæ de Corona Fr. Mar. lib. 2. cap. 5. dixit: Filia mea, fac, quod facis, sæpiusq; me sacra in mensa recipias, siquidem medio hoc anima tua disponitur ad recipienda dona altissima, atque illud ipsū exercitiū frequens communionis, principiū fuit tuæ salutis, primaq; origo consolationis.

Nec valet dicere, vilescere continua assuetudine tantum sacrificium; siquidem gemmarius aliquis professionis suæ peritus, licet omni die manibus suis tractet Margaritas, aut lapides preciosissimos, hinc nō minoris apud illum aut pretii sunt, aut valoris: præter hoc autem dicere possumus, probatque experientia, continua pia ac devota celebratione, augeri in nobis lumen ad cognoscendū tantum mysteriū, crescereq; per hoc æstimatione ac dignitate illius in nobis, hoc enim interest inter domesticā, ac intrinsecā familiaritatem Dei, & hominū, quod in hac quotidie magis ac magis illorum nobis innotescant defectus, atq; ita paulatim erga eos deficit affectus; illa autē familiaris cum Deo conversatio matrem semper procreat venerationem, semper enim nostra exiguitas, debilitasq; profundius penetrant, agnoscitq; illius perfectiones, virtutes, ac celsitudinem: hinc omni die in præfatione missæ legimus, aut cantamus:

Quere

*Quem laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates: Angeli qui distantes magis sunt, & minus familiares, laudant ipsas Dominationes, quæ proximius accedunt, adorant; Potestates autem, quæ altius ascendunt, proximèquè ipsum conveniunt, tremunt. Verum quidem est, frequentem illum accessum (prout dicemus suo loco) mera consuetudine fieri non debere, sed per cum ingenti, intensoque renovato studio fervore: *Dixerit aliquis (ita dicit Venerabilis Beda in I. ad Cor. II.) non quæram accipiendam Eucharistiam. Quæsierim, quare? Quoniam eligendi sunt dies, quibus purius homo, continentiusque visus, quædam tantum Sacramentum dignus accedat. Valde bene: verùm, puritatem illam, illam continentiam, vitam illam immaculatam, unde melius, commodius, efficaciusve potest consequi, quam ex frequenti usu sacrilegè, tantique Sacramenti? Quis potest mundum de immundo conceptum seminare? ne tu, qui solus es? Hocque etiam innuat Apostolus, dicens: *Probet autem homo, & sic de pane illo edat; Vos vultis tate, & dicere, ut probet seipsum homo, ita majori spiritu semper accedat Sacramentum, de pane illo edat, & de calice***

Vehementer redarguit S. Joannes Chryso-
stomus *Hom. 28. in 1. ad Cor.* morem illorum, qui
non solent celebrare, nisi in principalioribus,
solemnioribusque Ecclesiæ festivitibus, quasi
vero sacrificium istud non foret idem, parisque
dignitatis ac virtutis aliis diebus ferialibus:
*Non est expectanda solemnitas, ut accedas ad
hoc Sacramentum, sed semper est solemnitas,
cum adest cordis munditia*; quod idem repe-
tit. *Hom. 5. in 1. ad Tim. Tempestivum acceden-
di tempus, munditia conscientia faciat*: Si
enim tunc solum deberemus celebrare, quan-
do Spiritu Sancto essemus repleti, eamque
haberemus puritatem ac munditiam, quam
de se requirit tam sublime sacrificium, pos-
sent utique tunc claudi Ecclesiæ ac destrui al-
taria, cum impossibile sit humanam debili-
tatem ac infirmitatem, ad tam excellentem
devenire posse perfectionem.

Alii nimias, gravissimasque causantur oc-
cupationes ac negotia, quibus ita oppri-
muntur, ut ne hora superfit pro celebratio-
ne. Nolo in confusionem nostræ tepidita-
tis ac acediæ Idololatriæ unius adferre exem-
plum, qui inter integri mundi regiminis
curas distractiones ac negotia indispensabi-
liter solebat, *inter hac pia mente adire Lucos,
& occurrere numinibus*, uti Plinius secundus
de

de suo scripsit Trajano, verum pro exemplo nobis imitando, Ecclesiasticum unum propono, quam altum in dignitate, tam immersum in occupationibus, Matthæum Cardinalem, & Episcopum Albanensem, de quo ex autoritate, ac testimonio Petri Claverensis, hæc narrat Baronius: *Tom. 12. Seruus in palatio instituta claustrum, & mundo exortus, firmo & longo usu veluti innato religio proposito à secularibus vanitatibus, se quanto firmissimo secernebat; cohibebat se nunquam (sicut de quodam dictum est) nunquam solus, quam cum aliis, nunquam negotiorum quam cum solus erat. Praeferebat curis familiaribus suis, omnibusq; sanctis studiis, famulandi Deo illum suum quotidianum usum, æque nec rei familiaris cura, nec multiplex negotio, nec ipsa continua, post summum Pontificem, omnium Ecclesiarum sibi imposta sollicitudo eum retrahere poterat.*

Summè certè laudabilis fuit consuetudo S. P. Ferdinandi de Telavera, Primi Archiepiscopi Granatensis, de quo narratur, quod in aula occupatissimus maximi momenti negotiis, æmulatorum (quos habebat numerosissimos) teneret livorem, ex eo, quod celebraret; murmurabant enim, nec perferre poterant, quomodo homo tot distractis

cupationibus, tantisque immerſus rebus extraneis, ſemper ad tam tremenda tractanda myſteria poſſet eſſe diſpoſitus. Relatum id fuit Archi-Epiſcopo Toletano, qui pro reſponſo, ac deſenſione praefati Archi-Epiſcopi protulit id, quo alii uſi ſolent ad ſeſe excuſandos, in quo is accuſabatur: Dicebat enim, quod cum ille tam graua, ardua; continuo: haberet tractanda, ut onus tantum ſuſtinere poſſet, neq; tanta ſub negotiorum mole ſuccumberet, cum propriae vires non ſufficerent, merito ipſum omni die auxilium petere ab incruento illo ſacrificio, tum ut negotia melius poſſet expedire, tum etiã ut ſibi commiſſorum faciliorem reddere valeret rationẽ.

S. Cajetanus, dum moraretur Neapoli, intellexit quendam Cardinalẽ Romã ſibi amiſſimum, qui ſumma cum ædificatione ac utilitate indies ſolitus fuerat celebrare, ob multitudinẽ ingruentium negotiorum à ſanta illa conſuetudine remiſiſſe: apprehendit adeo ſanctus cauſa huius momentum, quantumque Cardinalis ipſius hac in parte intereſſet, ut ipſis diebus canicularibus, cum vitæ maniſeſto periculo, Romã accurreret, locutusq; amico ſuo Cardinali, in corde ipſius extinctã ſermè fervoris flamã, reaccendit. Latus de felici expeditionis ſucceſſu, intra paucos dies, uerente adhuc Canicula, cum eodem, ſi non

maiore, vitæ periculo, ob æstum nimium Neapolim remeavit. Nonne factum hoc omnem elevat, tollitque excusationem illorum, qui ob negotiorum frequentiam, committere sese nituntur à frequentiori sacrorum mysteriorum usu, ac functione?

Præter hæc, inculcat etiã validè frequentationem Petrus Cellensis, de *Præceptis* cap. 2. *Procul dubio hujus mensa edacium culpabilis, abstinere culpa est, & pœna, habere vero gloria & corona; non parce præcedendum, ubi cibum invenis Deum.* S. Carolus Diœcesis suæ gregem, instar horridæ stragis reperit incultum, ita ut plures sacerdotes, ne quidem scirent formam absolutionis. Brevi autem tempore incultum illud delictum, in Sanctuarium transmutatum est, felicesque sunt illæ in Christiano orbe Ecclesie, quæ aliquem scholæ ipsius discipulum pro Magistro ac Præsule habere potuerunt. Quod autem tam notabilem, quam necessarium auspicaretur reformationem, optatumque illius sortiretur effectum, incepit omnino celebrare, ad introducendam frequentem sacrae communionis consuetudinem, ac cetera breviora resuscitandum incruenti Sacramenti penè neglecti, usum.

Caput hoc ob signo insigni quodam evenit

tu, relato à Pio II. per quem non solum sacerdotum ad quotidie celebrandum, verum etiam laici ad sacrum frequentius audiendum, meritò excitentur. Nobilis quidam in Provincia Istriæ, gravissimè tentabatur, ut seipsum suspenderet, illique pro remedio illius tentationis consultum fuit, ut indices audiret sacrum, quod dum fideliter exequitur, ab omni inansit tentatione liber. Eam in finem certum constituerat Sacerdotem, qui dum ob quoddam in vicino loco festum, à Domino licentiam petiisset, ut ibidem posset celebrare, haud gravatè hoc ei concessit, ea tamen intentione, quod ad illam vellet venire Ecclesiam sacrum auditurus: Interim improvisa inciderunt negotia, quibus, præter intentionem diutius occupatus, dum parat ire ad templum, in via intelligit divina esse finita, omniaque sacra relicta, statimque per sentit antiquam suam renovari miseriam, extinctamque quodammodo exurgere tentationem: Turbatus fuit ob hæc non modicè nobilis, quem ut rusticus quidam, hoc advertens, consolaretur, ostendit illi à se auditum illo die sacrum, cum omnibus suis meritis, dummodo sibi cederet vestem, quam in dorso gestabat. Acceptat promptè conditionem Nobilis, pallium ex-

tra

trahit, pergitque quietior, ac securior ad
 tentam Ecclesiam, precibusque in ea
 persolatis, dum domum reuertitur, in
 offendit rusticum illum, missæ nundina
 rem, ex arboris quadam suspensum, id
 mittente Deo in pœnam sui peccati, ut
 tam nobilis ille, quam totus mundus cog
 sceret, à quibus, quantisque malis ac
 culis per incursum missæ sacrificium
 raretur.

Caput Duodecimum.

*Causa varia assignantur, ob quas
 Sacerdotes debitum non refruant
 fructum ex frequenti cele-
 bratione.*

SUMMA dignum est consideratione
 quod legitur in Aggæo Propheta
 Seminastis multum, & intulistis parum,
 distis, & non estis saturati; bibistis &
 inebriati, & qui mercedes congregastis
 eas in sacculum pertusum: Hac dicit Dominus
 ponite corda vestra, super vias vestras,
 ergo cur multi Sacerdotes indies
 panem Eucharisticum, manibusque
 rium tractantes cœlestium thesaurorum